



&



Udruženje mladih lingvisti i prevodilaca u BiH

Centar za mlade Čengić Vila - Youth House
Džemala Bijedića bb, 71 000 Sarajevo
lingvisti@lingvisti.ba, www.lingvisti.ba
061 502 671

Vodi za maturante

Op i podaci o studiju na Univerzitetu u Sarajevu u akademskoj 2006/2007 godini



Sarajevo, maj 2006.

SADRŽAJ

1. Uvod – Zašto je potreban ovakav vodi ?.....	3
2. Univerzitet u Sarajevu – ukratko.....	4
3. Bolonjska deklaracija - ukratko.....	6
4. Upis na Univerzitet u Sarajevu – op i podaci	
4.1. Konkurs.....	10
4.2. Predavanje dokumenata za polaganje prijemnog.....	10
4.3. Polaganje prijemnog ispita.....	11
4.4. Upis na fakultet.....	13
4.5. Ispis sa fakulteta.....	15
5. Studiranje na Univerzitetu u Sarajevu – op i podaci	
5.1. Kako su organizovana predavanja?.....	15
5.2. Kako se polažu ispiti?.....	17
6. Važnije informacije o Gradu Sarajevu.....	20
7. Objašnjenje nekih studentskih termina.....	24

1. UVOD - ZAŠTO JE POTREBAN OVAKAV VODI ?

Predstojeća reforma visokog obrazovanja u BiH (u skladu sa odredbama Bolonjske deklaracije) iz korijena će izmijeniti način na koji je organizovana nastava na fakultetima u sklopu Univerziteta u Sarajevu, kao i dosadašnji način studiranja.

Ovakvo radikalna promjena će kod budućih studenata nesumnjivo dovesti do ogromnog broja nedoumica vezanih za samu Bolonjsku deklaraciju te za promjene koje ona sa sobom donosi.

Potreba za postojanjem jedinstvenog dokumenta koji bi sadržavao odgovore na većinu pitanja koja bi maturanti mogli imati utoliko je veća iz razloga što većina informacija do kojih su do sada mogli dolaziti sami ili uz pomoć poznanika i profesora više ne može biti upotrijebljiva.

Cilj ovog projekta je sastavljanje jednostavnog i besplatnog vodiča za maturante koji bi uključivao razumljivo objašnjenje temeljnih odredbi Bolonjske deklaracije i koji bi maturantima olakšao odabir onog fakulteta koji u potpunosti ili u najvećoj mjeri zadovoljava njihove potrebe i zahtjeve.

U izradi ovog Vodiča korišteni su podaci koji su važiti slijedeće akademske godine, a u slučaju da isti nisu bili dostupni, korišteni su oni iz prošlih godina.

Pored Vodiča, preporučujemo i posjetu službene internet stranice Univerziteta u Sarajevu (www.unsa.ba) kao i stranica svih fakulteta (linkovi na iste nalaze se na <http://unsa.ba/clanice.php>).

2. UNIVERZITET U SARAJEVU - ukratko

Koliko univerziteta postoji u BIH?

U Bosni i Hercegovini ukupno postoji 8 univerziteta:

- Univerzitet u Sarajevu (1949)
- Univerzitet u Banja Luci (1975)
- Univerzitet u Tuzli (1976)
- Univerzitet Džemal Bijedić u Mostaru (1977)
- Univerzitet u Istočnom Sarajevu (nije postojao prije rata)
- Sveučilište u Mostaru (nije postojalo prije rata)
- Univerzitet u Bihaću (1997)
- Univerzitet u Zenici (2000)

Koliko studenata trenutno studira na Univerzitetu u Sarajevu?

54 000 studenata

1 640 nastavnika i saradnika

22 fakulteta/akademije

Koji fakulteti i akademije se nalaze u sklopu najstarijeg univerziteta u BIH, Univerziteta u Sarajevu?

- AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
- AKADEMIJA SCENSKIH UMJETNOSTI
- ARHITEKTONSKI FAKULTET
- EKONOMSKI FAKULTET
- ELEKTROTEHNIČKI FAKULTET
- FAKULTET KRIMINALISTIČKE NAUKE
- FAKULTET POLITIČKE NAUKE
- FAKULTET ZA FIZIKU I KULTURU
- FAKULTET ZA SAOBRAĆAJ I KOMUNIKACIJE
- FARMACEUTSKI FAKULTET
- FILOZOFSKI FAKULTET
- GRAĐEVINSKI FAKULTET
- MAŠINSKI FAKULTET
- MEDICINSKI FAKULTET
- MUZIČKA AKADEMIJA
- PEDAGOŠKA AKADEMIJA
- POLJOPRIVREDNI FAKULTET
- PRAVNI FAKULTET
- PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET
- STOMATOLOŠKI FAKULTET
- ŠUMARSKI FAKULTET
- VETERINARSKI FAKULTET

SJEDIŠTE UNIVERZITETA

Obala Kulina bana 7/II
71000 Sarajevo
Tel. 033/ 663 - 392; 668 - 249
033/ 668 - 250; 668 - 454
Fax: 033/ 663 - 393
E-mail: rektorat@unsa.ba
Web: www.unsa.ba

3. BOLONJSKA DEKLARACIJA – ukratko

Šta je Bolonjska deklaracija?

Bolonjska deklaracija je deklaracija koju su 1999. godine, nakon nekoliko održanih sastanaka i usvojenih konvencija, potpisali evropski ministri obrazovanja.

Ova deklaracija je ustvari dokument kojim se pokušava uspostaviti **Evropsko područje visokoškolskog obrazovanja** (tj. sličan sistem visokog obrazovanja u itavoj Evropi). U tom slučaju i na svim univerzitetima u Evropi studij bi sličan, slično trajati i nakon završetka istog dobijati se slična zvanja, što do sada nije bio slučaj.

Šta piše u Bolonjskoj deklaraciji?

U samom tekstu Bolonjske deklaracije piše da je za uspostavljanje Evropskog područja visokoškolskog obrazovanja potrebno ispuniti slijedeće ciljeve:

- Usvajanje sistema koji se sastoji od tri ciklusa: dodiplomski studij (u trajanju od najmanje 3 godine, tzv. **bachelor's degree**), magistarski (**master's degree**) i doktorski (**doctor's degree**). Nakon završenog ciklusa, student bi trebao dobiti jedno od pomenuta tri zvanja koji se bez ikakvih problema bi priznati u itavoj Evropi.
- Uspostavljanje sistema studija koji su lako uporedivi jedan sa drugim. Ovo bi studentima omogućilo da sa diplomom iz svoje zemlje dobiju posao bilo gdje u Evropi.
- Uvođenje sistema bodova (ECTS kredita) koji bi bili priznati u itavoj Evropi. Ovo bi studentima omogućilo da mijenjaju univerzitet i državu u kojoj studiraju.
- Promocija pokretljivosti studenata i nastavnog kadra. To bi studentima omogućilo nesmetano prebacivanje iz jedne zemlje u drugu u toku školovanja. Isto vrijedi i za nastavni kadar, kojem bi na ovaj način bilo omogućeno nesmetano usavršavanje i istraživanje.
- Promocija evropske saradnje na osiguranju kvaliteta.

Šta to u praksi znači?

Pomenuti ciljevi u stvari znače da će uskoro (do 2010. godine) u itavoj Evropi postojati sličan sistem visokog obrazovanja.

Taj sistem se pružiti moguće i studentu koji je započeo studij ekonomije u, naprimjer, Bosni i Hercegovini te ispunio sve svoje obaveze na prvoj godini, da nesmetano nastavi studij na drugoj godini ekonomije na nekom univerzitetu u, naprimjer, Austriji. Svi ECTS bodovi koje je stekao tokom studija u BiH će mu

automatski biti priznati i u Austriji (u svim zemljama koje se koriste isti bodovni sistem).

Kada student završi dodiplomski studij u Austriji, dobije diplomu i zvanje koji će biti priznati u itavoj Evropi, što mu omogućuje da dobije posao u npr. Španiji (u svim zemljama koje se koriste iste diplome i zvanja). To je mobilnost koja je postavljena kao osnovni cilj Bolonjske deklaracije.

Još jedna novina je i tzv. **dodatak diplomi** (*diploma supplement*). Pored diplome, student dobija i ovaj dodatak koji je zapravo vrsta dokumenta koji sadrži sve podatke o predmetima koje je student pohađao, rezultatima koje je postigao tokom školovanja te ostale informacije koje će biti od koristi eventualnim poslodavcima.

Bolonjska deklaracija i BiH?

Bosna i Hercegovina je 2003. godine potpisala Bolonjsku deklaraciju i time se obavezala da će do 2010. godine provesti reformu visokog obrazovanja.

Otežavajuća okolnost u našoj zemlji je ta što još uvijek nije usvojen državni Zakon o visokom obrazovanju, što onemogućuje pravu reformu visokog obrazovanja u BiH.

Uprkos tome, neki univerziteti su samostalno pošli sa reformom svog studija. U takve univerzitete spada i Univerzitet u Sarajevu.

Bolonjska deklaracija i Univerzitet u Sarajevu?

Univerzitet u Sarajevu je počeo sa provođenjem reforme studija u skladu sa Privremenim pravilima studiranja iz 2005. godine (vidi dio „**Prilozi**“) koja će važiti do donošenja državnog Zakona o obrazovanju.

Do ove akademske godine (2005/2006) na Univerzitetu u Sarajevu su sa primjenom odredbi Bolonjske deklaracije otpočinjali svi fakulteti osim Likovne akademije (planirano je da do toga dođe u akademskoj 2006/2007 godini) te medicinske grupe fakulteta (Medicinski, Farmaceutski i Stomatološki fakultet).

Primjena odredbi Bolonjske deklaracije na medicinskoj grupi fakulteta još nije otpočela jer je do sada studij na pomenutim fakultetima trajao pet i šest godina, a dodiplomski studij prema Bolonjskoj deklaraciji bi trebao trajati samo tri godine.

Također, problematični su i zvanja koja će studenti sticati nakon završenog dodiplomskog, magistarskog i doktorskog studija. U nedostatku državnog Zakona o visokom obrazovanju (koji bi, između ostalog, regulisao i ovo pitanje), Univerzitet u Sarajevu izdao je „Katalog trajanja studija, stručnih naziva i naučnih zvanja“ (vidi dio „**Prilozi**“) u kojem su navedena zvanja koja se trenutno stiču ili će se sticati na ovom Univerzitetu u skladu sa Bolonjskim procesom.

Ovaj katalog je donesen kako se ne bi došlo u situaciju da prva generacija studenata koja studira prema odredbama Bolonjske deklaracije završi taj studij, a da ne postoji zvaničan dokument koji reguliše zvanja koja će ti studenti steći i diplomiranjem na određenom fakultetu/akademiji.

Kako se sad studira?

Bolonjska deklaracija nije promijenila na in na koji su studenti primani na fakultet. To znači da je sistem prijemnih ispita i upisa na fakultet/akademiju ostao isti kao i prije (vidi poglavlja 4 i 5).

Međutim, promjene u sistemu postaju vidljive već na samom početku akademske godine.

Sada studenti imaju po šest ispita u svakom semestru, i taj broj je rijetko već od šest. Premda to nije pravilo, obično je pet ispita obavezno (**obavezni predmeti**), dok studenti imaju priliku da odaberu jedan **izborni predmet** između u nekoliko ponuđenih. Time se studentima daje mogućnost da donekle sami biraju ono što žele studirati. Toga nije bilo u prethodnom sistemu.

Pored obaveznih i izbornih predmeta, postoje i **fakultativni predmeti**. To su predmeti koje student može pohađati ako želi, ali se oni ne računaju u konačnom zbiru i predviđeni su za studente koji žele samo da prošire svoje znanje u određenoj oblasti.

S obzirom da je pokretljivost jedna od glavnih karakteristika Bolonjske deklaracije, ona je omogućena i unutar samih univerziteta. Tako je moguće da, ako predmetni profesor to dopusti, student za izborni predmet izabere neki predmet koji se održava na nekom drugom fakultetu, a koji se uklapa u plan i program studija kojeg student pohađa. U tom slučaju nije bitno što student sluša ispit na drugom fakultetu, bitno je samo da osvoji dovoljan broj ECTS bodova za nastavak studija. Osvojeni bodovi vrijede na svim fakultetima (i ostatku Evrope).

ECTS bodovi su vjerovatno najvažniji dio pripreme o Bolonjskoj deklaraciji. U toku jedne akademske godine student može sakupiti 60 bodova (dva semestra x 30 bodova). Studenti prve godine mogu upisati drugu godinu jedino ako na kraju godine imaju 54 boda ili više.

Bodovi se sakupljaju na sljedeći način: na početku semestra student ima spisak od šest predmeta koje će pohađati u tom semestru. Na tom spisku pored naziva svakog predmeta stoji i broj bodova koje on nosi.

Položen ispit iz određenog predmeta nosi najviše 50% od ukupnog broja bodova za taj predmet. Ostatak bodova se osvaja pohađanjem predavanja i vježbi iz tog predmeta, izradom radova i projekata, zalaganjem na nastavi, samostalnim učenjem itd. Ovim se podstiče već učešće studenata u nastavi, a ne puko polaganje ispita kao što je to dosad bio slučaj.

Na kraju godine se sabiraju svi bodovi koje je student skupio iz svih 12 predmeta (dva semestra x 6 predmeta), i ako je taj broj već od 54, student

sti e pravo da upiše drugu godinu. Ovdje je potrebno napomenuti da student može upisati tre u godinu studija samo ako je sakupio najmanje 120 bodova.

Broj bodova koji je dodijeljen svakom predmetu je pažljivo odabran. Ve i broj bodova uvijek zna i da je za taj predmet potrebno uložiti više vremena i truda nego za neki drugi predmet koji nosi manje bodova. Fakulteti su zaduženi za balansiranje nastavnog plana i programa te za procjenu vremena i truda koje je potrebno uložiti za svaki predmet.

Prilikom ove procjene, strogo se vodi računa o ukupnom **studentskom opterećenju** (*student workload*) tj. o pravilu da student nema više od 40 sati obaveza (predavanja, učenja, radovi itd) sedmi no. Ovim studentima praktično li e na radnike – imaju obaveze 8 sati dnevno, a ostatak dana i vikend su im predviđeni za odmor i slobodne aktivnosti.

Odredbe Bolonjske deklaracije također predviđaju i potpunu informatizaciju nastave. Informatizacija podrazumijeva mogućnost stalne komunikacije elektronskim putem između studenata i nastavnika, prijavljivanje ispita elektronskim putem itd. Ovaj segment je vjerovatno najproblematičniji za univerzitete u BiH jer iziskuje upotrebu napredne tehnologije i velika novčana sredstva.

NAPOMENA: Primjena odredbi Bolonjske deklaracije je tek poela na većini fakulteta i akademija, što znači da sistem opisan u prethodnim redovima nije ni na jednom fakultetu/akademiji nije u potpunosti zaživio te da na svakom fakultetu još uvijek postoje znatna odstupanja od kompletnog Bolonjskog sistema.

Međutim, ako se ispoštuju predviđene obaveze, do 2010. godine će odredbe Bolonjske deklaracije u potpunosti biti ispoštovane na svim fakultetima i akademijama.

4. UPIS NA UNIVERZITET U SARAJEVU – op i podaci

4.1. KONKURS

- Na koji na in se objavljuju sve informacije vezane za upis na Univerzitet u Sarajevu u predstoje oj godini?

Apsolutno sve potrebne informacije vezane za upis na Univerzitet u Sarajevu objavljuju se se u „Konkursu za upis studenata na prvu godinu studija“ kojeg objavljuje Univerzitet u Sarajevu (vidi dio „**Prilozi**“). Konkurs sadrži informacije o vremenskim rokovima za prijemne ispite i upis na fakultet, dokumentima koje studenti moraju predati tom prilikom, kao i spisak svih fakulteta (uklju uju i i odsjeke na istim) te broj studenata koje svaki fakultet prima.

Od 2005. godine se u konkursu nalazi i tabela u kojoj je naveden broj visokoškoloovanih nezaposlenih osoba na Birou u Kantonu Sarajevo, razvrstanih po fakultetima. Ova tabela pokazuje koja zvanja trenutno jesu/nisu potrebna na tržištu rada.

Ovdje je potrebno napomenuti da u BiH još ne postoje službe za profesionalnu orijentaciju koje bi maturantima pomogle da odaberu zanimanje u kojem bi sposobnosti tih mladih ljudi najviše došle do izražaja. Potencijalno korisna alternativa službama za profesionalnu orijentaciju je internet stranica www.mojakarijera.com.

- Kad i gdje obi no izlazi konkurs?

Konkurs se obi no objavljuje u dnevnim novinama (“Oslobo enje” i “Dnevni avaz”) u drugoj polovini mjeseca juna i traje 15 dana.

4.2. PREDAVANJE DOKUMENATA ZA POLAGANJE PRIJEMNOG:

- Gdje se predaju dokumenta potrebna za upis?

Sva dokumenta potrebna za upis se predaju na studentskim službama fakulteta/akademija. Studentske službe su mjesta gdje se obavljaju sve aktivnosti vezane za studiranje – npr. predavanje dokumenata, upis i ispis sa fakulteta, prijavljivanje ispita, kupovanje upisnog materijala i prijava za ispit itd. Studentske službe se u pravilu nalaze na prizemlju svakog fakulteta, u blizini oglasne plo e.

- Kad se dokumenta obi no predaju?

Prijava za prijemni ispit u prošloj školskoj 2005/2006 godini mogla se izvršiti od 25. juna do 05. jula. Sli ni termini obi no važe svake godine.

- Koja se dokumenta predaju?

Prilikom prijavljivanja za prijemni ispit potrebno je predati slijedeća dokumenta:

- zahtjev za upis u kome je tačno naznačen odsjek na koji konkuriše,
- originalne svjedodžbe o završenim razredima srednje škole završene u Bosni i Hercegovini u četverogodišnjem trajanju, odnosno odgovarajuće nostrificirane dokumente za kandidate koji srednju školu nisu završili u Bosni i Hercegovini,
- originalnu diplomu o završenoj srednjoj školi,
- izvod iz matične knjige rođenih,
- uvjerenje o državljanstvu i
- druge dokumente relevantne za utvrđivanje broja bodova po kriterijima.

(preuzeto iz Konkursa)

- Koliko se plaća u tom prilikom?

Polaganje prijemnog ispita se, prema odluci Senata Univerziteta u Sarajevu, plaća 40 KM. Jedini izuzetak je Fakultet za sport i tjelesni odgoj na kojem se zbog specifičnosti prijemnog ispita, isti plaća 120 KM.

- Koja je procedura prilikom upisa stranih državljana?

Pravo učešća na Konkursu imaju ... i strani državljani sa završenom srednjom školom u četverogodišnjem trajanju u BiH, kao i kandidati koji su srednju školu završili izvan BiH, a za koje je nakon postupka ekvivalencije utvrđeno da imaju završeno adekvatno obrazovanje za nastavak školovanja.

Pravo učešća na Konkursu i polaganja prijemnog ispita imaju i kandidati sa završenom srednjom školom po programu Ino narodne mature, s tim da su dužni svjedodžbu o završenoj srednjoj školi dostaviti prije početka upisa.

Izuzetno, kandidati koji su srednju školu završili izvan BiH imaju pravo učešća na Konkursu i prije izvršene nostrifikacije, odnosno ekvivalencije svjedodžbe o završenom srednjem obrazovanju u inostranstvu, ali se u prvu godinu studija mogu upisati nakon izvršene nostrifikacije, odnosno ekvivalencije o završenom srednjem obrazovanju u inostranstvu, a najkasnije do početka školske 2005/06 godine.

Uvjeti za upis stranih studenata su jedinstveni kao i uvjeti za upis studenata državljana BiH. Broj mjesta za upis definiran je Planom upisa po pojedinim fakultetima i posebno definiranog broja mjesta za strane studente. Strani studenti podnose iste dokumente za upis kao i studenti državljani BiH. Rokovi za upis su jedinstveni za sve studente.

Troškovi studiranja su definirani cijenama za pojedine grupacije po jednoj školskoj godini. Pošto se nastava na visokoškolskim ustanovama Univerziteta u Sarajevu odvija na bosanskom/srpskom/hrvatskom jeziku, strani studenti moraju vrlo dobro poznavati jedan od ovih jezika.

(Preuzeto iz Konkursa i sa <http://www.unsa.ba/vodic.php>)

4.3. POLAGANJE PRIJEMNOG ISPITA

- Koliko puta se održavaju prijemni ispiti?

Prijemni ispiti se obi no održavaju u dva termina – prvi (julski – prva polovina 7. mjeseca) i drugi (septembarški – prva polovina 9. mjeseca). Sve pojedinosti koje važe pri prijavljivanju za julski prijemni rok važe i za septembarški. Ovdje je potrebno napomenuti da, iako je to predvi eno konkursom, na svim fakultetima ne postoje septembarški rokovi za prijemne ispite. Ovo se dešava na onim fakultetima za ije se prijemne ispite prijavi mnogo više kandidata nego što taj fakultet prima. Ti fakulteti ve u junu popune sva slobodna mjesta i nemaju potrebu za primanjem dodatnog broja studenata.

Dobar primjer su dva odsjeka unutar Filozofskog fakulteta – dok na Odsjeku za historiju u pravilu postoji i drugi prijemni ispit, takvo nešto nije slu aj na Odsjeku za engleski jezik i književnost. Za julski prijemni ispit na posljednjem odsjeku se prijavi i preko dvije stotine kandidata, iako samo 30 redovnih studenata može biti primljeno.

- Kada se obi no održavaju prvi prijemni ispiti?

Prvi prijemni ispiti se održavaju skoro odmah nakon isteka roka za predaju dokumenata tj. u prvim sedmicama jula. Izuzetak je Likovna akademija (prvi termin prijemnog ispita se održava krajem augusta/po etkom septembra; drugi termin 15 dana poslije).

- Kako se kandidati mogu spremati za prijemni ispit?

Kandidati se mogu spremati za prijemni ispit samostalno ali mogu i poha ati pripremnu nastavu za prijemni ispit. Ove pripreme organizuju pojedini fakulteti kako bi se studenti mogli što bolje upoznati sa prijemnim ispitom i spremati se za isti. Na pripremama se isklju ivo obra uju oblasti koje e biti na prijemnom ispitu. One se obi no organizuju u mjesecu junu (prije prijemnih ispita) i traju oko dvije sedmice. Važno je napomenuti da se poha anje pripremne nastave posebno pla a i to po cjenovniku koji odredi fakultet koji ih i organizuje.

- Koji fakulteti omogu avaju ljetne pripreme za prijemne?

2005. godine su pripremnu nastavu organizovali slijede i fakulteti:

- Arhitektonski fakultet (-)
- Ekonomski fakultet (cijena 115 KM)
- Elektrotehni ki fakultet (160 KM)
- Fakultet kriminalisti kih nauka (100 KM)
- Fakultet za sport i tjelesni odgoj (pripreme i prijemni zajedno koštaju 120 KM)
- Farmaceutski fakultet (180 KM)
- Mašinski fakultet (oko 100 KM)
- Medicinski fakultet (120 KM)
- Šumarski fakultet (200 KM)

- Koji fakulteti uopće nemaju prijemne ispite?

Slijedeće akademske godine (2006/2007) će svi fakulteti osim Pravnog, Građevinskog i Veterinarskog fakulteta organizovati prijemne ispite koje je potrebno položiti kako bi se kandidati upisali na željeni fakultet.

- Iz čega se sastoje prijemni ispiti?

Prijemni ispiti se mogu vršiti na tri načina:

- pismeno
- praktično
- usmeno

ili kombinacijom dva od navedena tri oblika. Svaki fakultet sam određuje formu u kojoj će prijemni ispit biti proveden i način bodovanja, i te podatke objavljuje na oglasnoj ploči.

Ovdje je potrebno napomenuti za polaganje prijemnog ispita studenti trebaju svladati samo gradivo iz srednje škole (ako se radi o predmetu koji je obrađivan u srednjoj školi, a većina ih je takvih). Od kandidata se ne očekuje da znaju više nego što je to predviđeno srednješkolskim udžbenicima iz npr. biologije ili engleskog jezika. Na nekim fakultetima se od kandidata traži čak i samo gradivo iz prvih dva razreda srednje škole, ali takvi fakulteti su u manjini te je ovo potrebno provjeriti na svakom fakultetu pojedinačno.

Na prijemni ispit kandidati su dužni doći sa ličnom kartom i hemijskom olovkom.

- Kako se vrši bodovanje na prijemnim ispitima?

„Broj bodova po osnovu općeg uspjeha iznosi maksimalno 40, a utvrđuje se tako da se prosječna ocjena iz svih predmeta u svim razredima, zaokružena na jednu decimalu, pomnoži sa 8.

Broj bodova po osnovu uspjeha iz pojedinih predmeta značajnih za odgovaranje i studij, iznosi maksimalno 20.

Spisak predmeta značajnih za odgovaranje i studij po odsjecima i način bodovanja po ovom osnovu visokoškolske ustanove je ista i na svojim oglasnim pločama.

Vrednovanje rezultata na osnovu uspjeha postignutog na prijemnom ispitu, kao i spisak predmeta značajnih za odgovaranje i studij iz kojih se polaže prijemni ispit po odsjecima i način bodovanja po ovom osnovu, visokoškolske ustanove je ista i na svojim oglasnim pločama, pri čemu maksimalan broj bodova koje kandidat može postići i po ovom osnovu, iznosi 40.“

(preuzeto iz Konkursa)

Pored mogućih 100 bodova, kandidat može osvojiti i dodatne bodove ako je u toku srednješkolskog obrazovanja osvojio određene nagrade i priznanja. Više podataka o dobijanju dodatnih bodova nalazi se u samom Konkursu.

- Kada se objavljuju rezultati prijemnih ispita?

Fakulteti su dužni objaviti rezultate prijemnih ispita na oglasnoj ploči i to najkasnije 5 dana nakon obavljenog prijemnog ispita. Ova obaveza je propisana Konkursom.

- Postoji li mogućnost žalbe na rezultate prijemnih ispita?

Kandidati koji nisu primljeni na fakultet imaju pravo da se u roku od 3 dana žale na objavljeni spisak primljenih kandidata. Žalbe se predaju na studentsku službu ili protokol fakulteta.

4.4. UPIS NA FAKULTET

- Kad se vrši upis?

Upis primljenih kandidata koji su položili prijemni studij i koji su primljeni na studij obično se vrši u drugoj polovini mjeseca septembra. Naprimjer, u 2005. godini upis se vršio između 19. septembra i 3. oktobra.

- Koja su dokumenta potrebna za upis i gdje se predaju?

Prilikom upisa potrebno je predati slijedeća dokumenta:

- *semestralni list i ŠV obrazac,*
- *upisnicu – indeks,*
- *podatke o zdravstvenom stanju – ljekarsko uvjerenje (izdaje ga Zavod za zaštitu zdravlja studenata Univerziteta u Sarajevu)*

(preuzeto iz Konkursa)

Sva potrebna dokumenta (ispravno ispunjena, sa dvije fotografije dimenzija 4x6) predaju se na Studentsku službu fakulteta.

- Koliko se plaća tom prilikom?

Upisni materijal tj. upisni list, semestralni list i ŠV obrazac (ukupno 2 KM) i indeks (25 KM) može se kupiti na fakultetima. Ovaj materijal mora biti ispunjen i na označenim mjestima (u indeks i žuti upisni list) moraju biti nalijepljene ukupno dvije fotografije veličine 4 x 6 cm.

Ljekarsko uvjerenje izdaje na Studentska poliklinika (tj. Zavod za zaštitu zdravlja studenata Univerziteta u Sarajevu) na Koševu (ulica Patriotske lige 36, u blizini Građevinskog i Arhitektonskog fakulteta) i izdavanje istog košta 15 KM.

Pored navedenih dokumenata, budući da student prilikom upisa mora priložiti i uplatnice kojima dokazuje da je platio lanstvo u biblioteci fakulteta te upisninu na fakultet.

Lanstvo u biblioteci nije predviđeno na svim fakultetima, a tamo gdje jeste, ono obično iznosi između 20 i 50 KM i vrijedi samo za jednu akademsku godinu.

Upisnina za redovni studij iznosi 100 KM (na svim fakultetima).

Upisnina za vanredni studij iznosi 800 – 1000 KM (ovisno od fakulteta).

Upisnina za paralelni studij iznosi od jedne do par hiljada KM (ovisno od fakulteta).

Navedene uplate vrše se u bankama koje je svaki fakultet zasebno odabrao i to na žiro račun koji je objavljen na oglasnoj ploči fakulteta.

- U čemu je razlika između u redovnog, vanrednog i paralelnog studija?

Redovni studij podrazumijeva najkompletniji način studiranja i uključuje obavezno prisustvovanje nastavi, izvršavanje svih studentskih obaveza, izradu radova i izvršavanje svih ostalih aktivnosti koje su predviđene nastavnim planom i programom. Za redovne studente država snosi veću i dio troškova i iz tog razloga ovakav studij iziskuje najmanja novčana sredstva.

Paralelni studij je najskuplja varijanta studiranja na Univerzitetu u Sarajevu. On je predviđen za kandidate koji nisu položili prijemni ispit a i dalje žele započeti studij na željenom fakultetu. Studenti na paralelnom studiju imaju sve obaveze i prava kao i redovni studenti, ali se od redovnih studenata razlikuju jedino po tome što u potpunosti snose troškove svog školovanja. Svaki fakultet zasebno određuje cijenu paralelnog studija.

Vanredni studij postoji većinom kod studenata koji su upisali fakultet prije 2005. godine. Takvi studenti većim dijelom snose troškove svog školovanja, ali zato pohađaju studij sa umanjenim fondom nastave, nisu obavezni prisustvovati nastavi, mogu polagati ispite čak i iz tekuće akademske godine (npr. u januaru ili aprilu ako su položili sve ispite iz prethodne godine) i nisu dužni izvršavati neke obaveze koje imaju redovni studenti.

- Može li student promijeniti svoj status u toku školovanja?

Svaki student ima pravo jednom u toku školovanja promijeniti svoj status tj. preći iz statusa redovnog studenta u vanredni (i obratno, uz dodatne uslove).

Također, na fakultetima na kojima postoji više odsjeka, student ima pravo da jednom u toku školovanja pređe sa jednog odsjeka u drugi te ispočetka započne sa studijem na tom novom odsjeku. U slučaju da je već položio neki ispit, on će mu se priznati jedino ako u istoj formi postoji i u okviru studija na novom odsjeku.

- Šta su A i B studijske grupe?

Na Filozofskom fakultetu, na kojem postoji 12 odsjeka, moguće je kombinirati dva ili čak tri studija. Najčešće se kombiniraju dva ili tri jezika

Na Filozofskom fakultetu, na kojem postoji 12 odsjeka, moguće je kombinirati dva različita studija. Najčešće se kombiniraju jezici, ali moguće su i ostale varijante. Ako student to želi, može polagati prijemni ispit za, naprimjer, francuski jezik na Odsjeku za romanistiku ali i prijemni ispit na, naprimjer, Odsjeku za njemački jezik (germanistika). U tom slučaju studij francuskog jezika dobija status A1 studijske grupe, a studij njemačkog jezika status A2 ili B studijske grupe (zavisno od toga da li se student odlučio da pohađa punu (A2) ili smanjenu (B) nastavu iz na odsjeku za njemački jezik). Dosadašnja praksa je bila da se nakon završenog A1 i A2 studija dobijaju zvanja profesora za oba jezika (u ovom slučaju profesora i francuskog i

njema kog jezika), dok se u slučaju završenog A i B studija dobija zvanje profesora i nastavnika (u ovom slučaju, profesora francuskog jezika i nastavnika njema kog jezika).

Odsjeci francuskog i njema kog jezika su, naravno, ovdje uzeti samo kao primjer i sve gore navedene odredbe se odnose i na kombinacije između u svih ostalih odsjeka.

- Šta je indeks?

Kada student prilikom upisa preda kupljen indeks i svu potrebnu dokumentaciju (uredno ispunjenu) na studentsku službu, nakon nekoliko dana dobija nazad ovjeren indeks. Indeks je najvažniji dokument u toku školovanja jer se u njemu vodi evidencija o položenim ispitima, ispunjenim obavezama (prisustvovanje predavanjima i vježbama te ura enim seminarским i diplomskim radovima) te ovjerenim semestrима. Student ne može pristupiti ispitu ako uz sebe nema indeks iz kojeg se može jasno vidjeti da je ispunio sve prethodne obaveze.

Indeks je također jedini dokument uz koji student može ostvariti studentske popuste (u prijevozu isl.).

U slučaju da student izgubi indeks, može izvaditi novi. U tom slučaju mora se obratiti studentskoj službi koja će mu dati dalje upute. Dosadašnja praksa je bila da student kupi novi indeks i uplati određeni iznos novca. Ovaj iznos zavisi od toga na kojoj godini studija se student nalazi prilikom gubitka indeksa. Obično, prilikom procedure vraćanja novog indeksa student je dužan na studentsku službu predati slijedeća dokumenta:

- zahtjev sa opisom kada je upisan na fakultet i na koju studijsku grupu
- potvrdu od službenog lista R BiH da je originalni indeks proglašen nevažećim pod brojem pod kojim je student upisan na fakultet
- novi indeks (25 KM), popunjen i sa nalijepljenom fotografiјom (i jednom dodatnom fotografijom)
- uplatnicu na žiro-račun fakulteta (svrha: duplikat indeksa) u iznosu od 50 KM (ako je student prva ili druga godina studija) ili 70 KM (ako je student treća ili viša godina)

4.5. ISPIS SA FAKULTETA

- Šta je potrebno za naknadno ispisivanje sa fakulteta?

U slučaju da je student položio prijemni ispit, predao potrebna dokumenta, upisao se na fakultet i već počinje pohađati nastavu, ali iz nekog razloga više ne želi ili ne može nastaviti sa studijem, može se ispisati sa fakulteta. U tom slučaju mora se obratiti studentskoj službi fakulteta i na istoj predati:

- molbu za ispis
- indeks
- uplatnicu na žiro račun fakulteta (50 KM, svrha: ispis sa fakulteta)

5. STUDIRANJE NA UNIVERZITETU U SARAJEVU – op i podaci

5.1. KAKO SU ORGANIZOVANA PREDAVANJA?

- Kad počinje i dokad traje akademska godina?

Svaka akademska godina dijeli se na dva dijela - na takozvane semestre (zimski i ljetni). Za svaku akademsku godinu (za fakultete i akademije na kojima je nastava organizovana u skladu sa odredbama Bolonjske deklaracije) vrijede slijedeći termini:

*Nastava u zimskom semestru počinje trećeg ponedjeljka u septembru i traje 16 nedjelja (15 nedjelja kontinuiranih aktivnosti + 1 nedjelja za završni ispit).
Dopunska nastava i popravni ispiti traju 4 nedjelje.*

Ovjera zimskog i upis ljetnog semestra (i zimski odmor) traje 2 nedjelje.

Nastava u ljetnom semestru počinje trećeg ponedjeljka u februaru i traje 16 nedjelja (15 nedjelja kontinuiranih aktivnosti + 1 nedjelja za završni ispit).

Dopunska nastava i popravni ispiti traju 4 nedjelje.

Ljetni odmor i vannastavne fakultativne aktivnosti (ljetni univerziteti i sl.) traje 8 nedjelja.

Ovjera ljetnog i upis zimskog semestra traje 2 nedjelje.

(Privremena pravila studiranja na Univerzitetu u Sarajevu, član 6)

Sli ni termini važe i za fakultete i akademije na kojima je nastava još uvijek organizovana u skladu sa starim sistemom.

Potrebno je još napomenuti da je dosadašnja praksa bila da se nastava ne održava na dan državnih praznika i Bajrama (obično i dan poslije praznika). Prilikom ostalih velikih vjerskih praznika, studentima koji iz tog razloga ne prisustvuju nastavi izostanci se automatski opravdavaju.

- Šta je akademski čas?

Akademski čas je poseban po tome što uvijek počinje 15 minuta poslije punog sata, traje 45 minuta, nakon čega slijedi obavezna pauza od najmanje 15 minuta. Naprimjer, ako na rasporedu predavanja piše da određeno predavanje traje od 10 do 12 sati (blok-čas), to ustvari znači da prvi čas počinje u 10.15, traje do 11 sati, nakon čega slijedi pauza od 15 minuta. U 11.15 počinje drugi čas tog predavanja i traje do 12 sati.

Na visokoškolskim ustanovama se nastava obično održava u blok časovima.

- Koje je vrijeme održavanja nastave?

Predavanja na visokoškolskim ustanovama se u pravilu ne održavaju prije 8h i nakon 20h.

- Da li su predavanja na fakultetima/akademijama obavezna?

Predavanja na visokoškolskim ustanovama su u pravilu obavezna, premda postoje značajne razlike u razlozima za to.

Na fakultetima i akademijama na kojima je nastava organizovana u skladu sa odredbama Bolonjske deklaracije, studenti moraju prisustvovati nastavi zato što je to jedan od osnovnih načina za skupljanje potrebnih ECTS bodova.

Na fakultetima i akademijama na kojima je nastava još uvijek organizovana u skladu sa starim sistemom, student mora biti prisutan na predavanjima i vježbama u svakom semestru kako bi dobio potpis (u indeks) od predmetnog profesora. Ako student ne prisustvuje nastavi, ne može dobiti potpis i time gubi mogućnost da te akademske godine pristupi ispitu iz tog predmeta.

Smatra se da je student prisustvovao nastavi ako je bio prisutan na najmanje 80% predavanja i vježbi. Iz ovoga se može zaključiti da student ima pravo da bez validnog opravdanja odsustvuje sa najviše 20% časova (može dobiti najviše 3 tzv. «minusa» iz jednog predmeta) u jednom semestru. Minusi se ne prenose u drugi semestar.

5.2. KAKO SE POLAŽU ISPITI?

- Kad se održavaju ispiti?

Na fakultetima i akademijama na kojima je nastava organizovana u skladu sa odredbama Bolonjske deklaracije ispiti se mogu polagati isključivo u januarском i junском roku, i ti rokovi traju po mjesec dana. U svakom roku se polažu ispiti iz prethodnog semestra. U prvoj sedmici nakon završetka semestra održava se prvi termin ispita, a studenti koji ne polože ispit u prvom terminu imaju priliku da za četiri sedmice ponovno izađu na ispit (drugi termin, tzv. popravni ispit). Studenti koji ne polože ispit u ova dva roka upisuju predmet ponovno (im to bude moguće).

Na fakultetima i akademijama na kojima je nastava još uvijek organizovana u skladu sa starim sistemom ispiti se održavaju u četiri ispitna roka (januarsko/februarski, aprilski, junsko/julski i septembarski). U svakom od ova četiri roka, student ima mogućnost da na ispit izađe dva puta (tj. u dva termina). Ovo znači da student u toku jedne akademske godine ima pravo da ukupno osam (8) puta izađe na ispit.

U slučaju da student položi pismeni dio ispita ali ne i usmeni, ima pravo da ukupno još dva puta (u slijedeća dva ispitna roka) polaže samo usmeni dio ispita. U slučaju da student tri puta izađe na usmeni dio ispita i ne položi ga, na slijedećem roku je ponovno dužan polagati i pismeni dio.

- Kako, kad i gdje se student može prijaviti za polaganje ispita?

Studenti se moraju prijaviti za polaganje ispita najmanje tri sedmice prije datuma za koji je ispit zakazan. Na fakultetima na kojima se nastava održava u skladu sa

odredbama Bolonjske deklaracije, student koji mora izaći na popravni ispit, prijavu za polaganje treba predati najviše 7 dana nakon prvog ispita.

Studenti ispite prijavljuju na studentskim službama fakulteta tako što ispune i predaju prijavu za ispit koja se po cijeni od 0,50 KM može nabaviti na fakultetima (vidi dio „Prilozi“).

Ukoliko student prijavi ispit i na kraju se ne pojavi na njemu, tretira se kao da je ispitu pristupio ali ga nije položio. Isti princip i vrijedi u situacijama kada student pristupi ispitu, ali u toku rada odustane od njega.

- Koliko ispita ima na jednoj godini fakulteta?

Na fakultetima i akademijama na kojima je nastava organizovana u skladu sa odredbama Bolonjske deklaracije u svakom semestru obično ima po šest ispita. Dakle, u jednoj akademskoj godini studenti slušaju ukupno dvanaest obaveznih ispita.

Na fakultetima i akademijama na kojima je nastava još uvijek organizovana u skladu sa starim sistemom, broj ispita u jednoj godini nije fiksno određen. Najčešće on iznosi između 5 i 10 ispita po akademskoj godini.

- Kako se vrši ocjenjivanje?

Na visokoškolskim ustanovama primijenjuje se slijedeći sistem ocjenjivanja:

10 (A) - (izuzetan uspjeh sa neznatnim greškama), nosi 95-100 osvojenih bodova,

9 (B) - (iznad prosjeka, sa ponekom greškom), nosi 85-94 osvojenih bodova,

8 (C) - (prosječan, sa primjetnim greškama), nosi 75-84 osvojenih bodova,

7 (D) - (općenito dobar, ali sa značajnijim nedostacima), nosi 65-74 osvojenih bodova,

6 (E) - (zadovoljava minimalne kriterije), nosi 60-64 osvojenih bodova,

5 (F, FX) - (potrebno znatno više rada), ispod 60 bodova.

(preuzeto iz: Privremena pravila studiranja, član 13.)

Na domaćim univerzitetima se u pravilu dodjeljuju brojane ocjene (10, 9, 8, 7 i 6 su prolazne ocjene, 5 je jedina negativna), s izuzetkom stranih univerziteta koji postoje u BiH gdje se ocjene obično dodjeljuju u obliku slova (A, B, C, D i E su prolazne, F (FX) je jedina negativna).

Ako student izađe na ispit i položi ga, predmetni profesor dobivenu ocjenu upisuje u indeks te na prijavu za ispit. Profesor naknadno ostavlja prijavu u studentskoj službi (za arhivu fakulteta).

Ako student izađe na ispit i ne položi ga, profesor mu ne upisuje dobivenu negativnu ocjenu (5) u indeks.

- Kako se stiče uslov za upis na slijedeću u godinu studija?

Na fakultetima i akademijama na kojima je nastava organizovana u skladu sa odredbama Bolonjske deklaracije student stiče pravo na upis u drugu godinu studija ako je prikupio najmanje 54 ECTS boda na kraju oba semestra (ukupno dvanaest ispita). Na treću u godinu studija mogu se upisati jedino studenti koji su u prethodne dvije godine (četiri semestra) skupili 120 ECTS bodova.

Na fakultetima i akademijama na kojima je nastava još uvijek organizovana u skladu sa starim sistemom, student stiče pravo na upis u drugu godinu studija samo ako su mu ostala najviše dva nepoložena ispita iz prve godine. Ako student ima 9 predmeta na godini, on zna i mora položiti najmanje 7 ispita. U tom slučaju je taj student stekao tj. dao «uslov» za upis na narednu godinu studija i «prenosi» nepoložene ispite u narednu godinu. Studenti moraju dati uslov prije nego što otpočne nova akademska godina, što znači da im je septembarski ispitni rok posljednja prilika za polaganje potrebnih ispita. Na treću u godinu studija mogu se upisati jedino studenti koji položili sve ispite sa prve godine («ostali» godinu) i imaju, opet, najviše dva nepoložena ispita iz druge godine.

- Šta se dešava u slučaju da student ne položi potrebni broj ispita?

Na fakultetima i akademijama na kojima je nastava organizovana u skladu sa odredbama Bolonjske deklaracije, student ima priliku da u redovnom roku položi potrebne ispite i sakupi potrebne bodove. Ukoliko ne uspije položiti ispit u redovnom roku, ima pravo da izađe na popravni rok koji se održava najkasnije četiri sedmice nakon prvog roka. Ako student ne položi ispit ni na popravnom roku, upućuje se na pohađanje tih predmeta u narednom mogućem semestru. Ako i nakon toga ne uspije položiti taj ispit (nakon četiri izlaska na ispit), student automatski gubi pravo na studiranje na tom studiju.

Na fakultetima i akademijama na kojima je nastava još uvijek organizovana u skladu sa starim sistemom, ako student ne uspije položiti dovoljan broj predmeta prije početka nove akademske godine, on je prinuđen da obnavlja godinu. To znači da se morati paузirati jednu godinu kako bi mogao polagati nepoložene ispite. Ako ih uspije položiti u toku godine, mora sačekati početak nove akademske godine kako bi upisao slijedeću u godinu studija. Ako i nakon godinu dana ne položi te ispite, mora ponovno obnavljati godinu.

Upisnina za «ponavljanje» koji su imali status redovnog studenta je 200 KM. Cijena ponovnog upisa godine za paralelne i vanredne studente zavisi od fakulteta.

- Kada se upisuje slijedeća godina studija?

Studenti koji su osvojili potrebni broj ECTS bodova / dali uslov, imaju mogućnost da se upišu na slijedeću u godinu studija. Upis se obično vrši sredinom ili krajem mjeseca septembra (kad se završe svi ispitni rokovi).

Tom prilikom se na studentsku službu predaje ispunjen semestralni list, indeks (koji se bitno vraća studentu za nekoliko dana) te uplatnice, kojima student dokazuje da je platio članstvo u biblioteci fakulteta te upisninu na fakultet.

6. VAŽNIJE INFORMACIJE O GRADU SARAJEVU

Smještaj u studentskim domovima

Za određen broj studenata van područja Kantona Sarajevo obezbjeđen je smještaj u studentskim domovima (Nedžari i Bjelave) čiji ukupni kapacitet iznosi skoro 2 000 ležajeva. Sve informacije vezane za dobijanje smještaja u domovima nalaze se u Konkursu (vidi dio „Prilozi“) koji izlazi u dnevnim listovima isti dan kad i Konkurs za upis na fakultet.

Sva dokumentacija potrebna za dobijanje smještaja u studentskom domu predaje se u domu za koji se aplicira. Potvrdu o upisu na fakultet studenti donose u Upravu doma naknadno, tj. tek prilikom zaduživanja (septembar i oktobar). Spisak primljenih studenata objavljuje se nekoliko sedmica nakon zatvaranja konkursa.

Studenti koji dobiju smještaj u domu mogu se useliti u isti od 15.9. Smještaj u domu je obezbjeđen do 15.7. (kraj ispitnih rokova), nakon čega se dom zatvara na dva mjeseca. Prilikom useljenja, uz dodatnu manju naknadu, studenti dobijaju ključ od sobe, žeton (za objedovanje u restoranu doma), domsku iskaznicu te posteljinu.

Uslovi stanovanja u dva doma se donekle razlikuju. Studentski dom u Nedžari ima je osmospratna zgrada novije gradnje koja se dijeli na tri paviljona (tri «kraka» zgrade). U ovom domu rade dva lifta i postoji mnogo dodatnih sadržaja. Sobe su većinom trokrevetne (postoji i manji broj dvokrevetnih), dimenzija ne veća od 4 x 7 m, sa manjim kupatilom i toaletom u svakoj sobi.

Dom na Bjelavama, s druge strane, je skup više susjednih zgrada koje zajedno čine dom. Dom na Bjelavama je na povoljnijoj lokaciji jer se nalazi u blizini samog centra grada, što nije slučaj sa Nedžari, koji su od centra udaljeni preko pet kilometara (pola sata vožnje tramvajem). Sobe su sličnih dimenzija kao one u Nedžari, s tim da sobe na Bjelavama nemaju kupatilo. Umjesto toga, koriste se kupatilo i toaleti koji su zajednički za cijeli sprat.

Cijena mjesečnog smještaja i ishrane u oba doma kreće se između 80 i 90 KM, zavisno od doma u kojem je student smješten (Bjelave su nešto jeftinije od Nedžari) te broja kreveta u sobi (dvokrevetne sobe su nešto skuplje od trokrevetnih). Dvokrevetne sobe obično dobijaju samo studenti starijih godina.

Nakon što uplate navedena sredstva, studenti dobijaju 30 bonova za ručak i 10 bonova za večeru. Studentima u domu nije obezbjeđen doručak (nikako) i večera (za 20 dana u mjesecu).

STUDENTSKI CENTAR UNIVERZITETA

Radičeva 6, Sarajevo
033/663-356

STUDENTSKO NASELJE BJELAVE

Bardaklije, Sarajevo
033/470-968

STUDENTSKO NASELJE NEDŽARI I
Aleja Bosne Srebrene bb, Sarajevo
033/235-837

Privatni smještaj

Studentima koji nisu dobili ili nisu željeli smještaj u domovima, preostaje znatno skuplja opcija smještaja u privatnom aranžmanu. Ponuda stanova u Sarajevu je veoma velika, naročito u julu, augustu i septembru. Najefikasniji način traženja smještaja je preko privatnih poznanstava, oglasa u dnevnim listovima, oglasa u novinama koje se isključivo bave oglašavanjem (mogu se naći na svakom kiosku) te, eventualno, preko trgovaca nekretninama.

Cijene smještaja zavise prvenstveno od lokacije (stanovi u centru su obično skuplji) ali i od kvaliteta smještaja.

Okvirno govoreći, cijena mjesečnog unajmljivanja garsonjere u dijelovima grada bliže samom centru kreće se od 170 do 200 KM (ne računajući troškove za električnu energiju, vodu, plin i telefon tj. režije), jednosobnih stanova oko 250 KM (bez režija) dok su veći stanovi obično skuplji (premda je ova opcija možda i najisplativija u slučaju da više osoba zajedno stanuje).

Također postoji i opcija unajmljivanja jedne sobe u već zauzetom stanu. Osobe koje unajme ovakav smještaj obično koriste istu kuhinju i kupatilo kao i porodica koja im je iznajmila sobu. Cijena unajmljivanja sobe se kreće između 100 i 150 KM.

Uzimajući u obzir cijene i lokaciju, među najpovoljnijim stanovima su oni u naseljima Grbavica, Vraca, Pofalici, Hrasno te Mejtaš.

Mogućnost privremenog smještaja za vrijeme prijemnih ispita

Budući studenti koji traže smještaj u Sarajevu na samo par dana (dok traju prijemni ispiti) mogu naći isti na više načina.

Postoji opcija smještaja u studentskim domovima (ako u domu ima slobodnih mjesta). Informacije o ovakvom smještaju se mogu dobiti u samim domovima (na gorenavedenim brojevima telefona).

Također moguće je (preko oglasa) unajmiti stan samo na par dana. Cijena po danu se obično kreće od 15 KM pa naviše.

Treća i najskuplja opcija je smještaj u prenošćima (20-25 KM) te motelima i hotelima (od 30 KM pa naviše).

Gradski prijevoz

Sarajevo ima relativno dobro razrađenu mrežu gradskog saobraćaja i obično nema velikih kašnjenja. Svaka tačka u gradu je povezana tramvajima, trolejbusima,

autobusima i minibusima preduzeća GRAS. Može se kupiti mjesečna karta (sa studentskim popustom) za 32 KM. Imao se te karte može ući u bilo koje GRAS-ovo vozilo, osim komercijalne autobuske linije Bašaršija-Dobrinja (linija br. 31e) za koju se isključivo kupuje jednokratna karta.

Pored javnog prevoza, u Sarajevu se često koriste i usluge taxi prijevoznika. Ova usluga je osrednje skupa i cijena prijevoza unutar samog grada se kreće između 3 i 10 KM (zavisno od relacije). Većina taxi prijevoznika pruža uslugu besplatnog dolaska na adresu. Svi prijevoznici naplaćuju 1 KM odmah na početku vožnje, a konačna cijena prijevoza je ispisana na taksimetru (1 kilometar vožnje košta 1 KM). Potrebno je napomenuti da se prtljag prema propisima ne smije naplaćivati.

Važniji tradicionalni događaji u gradu

U Sarajevu se, pored uobičajenog kulturnog života, održava i niz veoma kvalitetnih i važnih manifestacija koje se održavaju jednom godišnje a koje svakako treba posjetiti. U takve spadaju:

- Sarajevo film festival (održava se u više kina, posljednjih 10 dana u augustu)
www.sff.ba
- MESS (pozorišni festival, velik broj predstava u više kina, druga polovina oktobra)
www.mess.ba
- Jazz fest (festival jazz muzike, pet dana, početkom novembra)
www.jazzfest.ba
- Sarajevska zima (kulturna dešavanja iz svih sfera kulture, februar i mart)
www.sarajevskazima.ba
- Bašaršijske noći (kulturna dešavanja iz svih sfera kulture, juli)
www.sarajevoarts.ba

Važniji telefonski brojevi

Policija	122
Vatrogasci	123
Hitna pomoć	124
Autobuska stanica - inf.	213-100
Željeznička stanica - inf.	655-330
Aerodrom - inf.	234-841
Telefonske informacije	1182
Brza pošta	1417
Elektrodistribucija	751-000
Sarajevo Gas	541-233
Vodovod	641-462
BIHAMK	1282
Sarajevo Taxi	1515
Žuti taxi	663-555

Spisak biblioteka u Sarajevu

Gradska biblioteka:

- *Mis Irbina 4*, +387 33 444 580
- *Višnjik 40*
- *Alipašina 6 a*
- *Radi eva 7*
- *Ismeta Mujezinovi a 30*

Nacionalna i univerzitetska biblioteka BiH, *Zmaja od Bosne 8B*, +387 33 275 312

Orijentalni institut, *Zmaja od Bosne 8b*, +387 33 670 353

Gazihusrevbegova biblioteka, *Hamdije Kreševljakovi a 58*, +387 33 264 960

Mediacentar Sarajevo, *Kolodvorska 3*, +387 33 715 840

Njema ka itaonica biblioteke Grada Sarajeva, *umurija 2*, +387 33 203 876

Centri stranih zemalja:

The British Council, *Ljubljanska 9*, 250-220, 250-240

Goethe Institut, *Bentbaša 1 a*, 570-000

Francuski kulturni centar Andre Malraux, *Mula M. Bašeskije 8*, 206-889, 471-975

Kulturni centar Islamske republike Iran, *Ferhadija 2*, 263-220, 443-029, 263-221

Turski kulturno-informativni centar, *Mula. M. Bašeskije 31a*, 271-150

Adrese važnijih gradskih kulturnih objekata

POZORIŠTA:

Centar za kulturu, *Jeli a 1*, +387 33 232 595

Kamerni teatar 55, *Maršala Tita 54/II*, +387 33 471 184

Narodno pozorište, *Obala Kulina Bana 9*, +387 33 66 36 47

Otvorena scena, *Obala Kulina bana 11*, +387 33 27 23 61

Pokretno pozorište, *Husrefa Redži a 10*, +387 33 219 805

Pozorište mladih, *Kulovi a 8*, +387 33 205 799

SARTR, *Dalmatinska 2*, +387 33 665 189

KINO DVORANE:

Apolo, *Mis Irbina 2*, +387 33 445 201

Bosanski kulturni centar (BKC), *Branilaca Sarajeva 24*, +387 33 205 538

Bosna, *Alipašina 19*

Imperijal, *Maršala Tita 56*, +387 33 443 021

Kinoteka BiH, *Alipašina 19*, +387 33 66 86 78

Obala Meeting Point, *Hamdije Kreševljakovi a 13*, +387 33 668 186

Tesla, *Obala Kulina Bana 2*, +387 33 443 617

MUZEJI:

Ars Aevi, *Terezije bb*, +387 33 201 208

Despi a ku a, *Despi a b.b.*, +387 33 21 55 34

Historijski muzej BiH, *Zmaja od Bosne 5*, +387 33 210 418

Jevrejski muzej, *Velika avlija b.b.*, +387 33 663 473
Muzej grada Sarajeva, *Obala Kulina bana*, +387 33 533 288
Muzej književnosti BiH, *S. M. Sarajlije 7*, +387 33 471 828
Svrzina kuća, *Glodžina 6*, +387 33 53 52 64
Zemaljski Muzej BiH, *Zmaja od Bosne 3*, +387 33 66 80 27

GALERIJE:

Umjetnička galerija, *Zelenih beretki 8*, 266-551, 266-552
Collegium Artisticum, *Terezije bb*, 270-750, 270-752
Galerija "E&A", *Zmaja od Bosne 4*, 288-341
Galerija "Roman Petrović", *Maršala Tita 54*, 668-009
Galerija Paleta, *Hamdije Kreševljakovića 13*, 445-196
Galerija "Gabrijel", *Maršala Tita 56/II*, 471-184, 214-633
Galerija "Mak", *Sime Milutinovića 7*, 471-828
Galerija "Novi hram", *Mula M. Bašeskije 38*, 233-280

CENTRI ZA KULTURU:

Centar za kulturu Sarajevo, *Jelića 1*, 232-595, 237-245
Centar za mlade i mladeženje Vila – Youth House, *Džemala Bijedića bb*, 660-519
Meunarodni centar za djecu i omladinu, *Kemala Kapetanovića 17*, 641-789

7. OBJAŠNJENJE NEKIH STUDENTSKIH TERMINA

- amfiteatar** velika sala specifi nog oblika namijenjena za predavanja kojima prisustvuje velik broj studenata
- apsolvent** student koji je odslušao sva predavanja, ali još nije položio preostale ispite
- asistent** osoba koja se nalazi na postdiplomskom studiju, zaposlena na fakultetu/akademiji na kojoj je diplomirala, zadužena za pomaganje predmetnom profesoru pri vo enju nastave i održavanju ispita. Asistenti su obi no zaduženi za držanje vježbi
-
- bon** bonovi za ishranu se koriste samo u studentskim domovima. Na po etku svakog mjeseca student dobije odre en broj bonova, pri emu je jedan bon dovoljan za jedan obrok. Neiskorišteni bonovi se ne mogu prenositi u drugi mjesec
- brucoš** student koji je tek upisao prvu godinu studija i nije položio još nijedan ispit
-
- dekan** osoba na elu fakulteta/akademije
- demonstrator** osoba koja drži vježbe na fakultetu/akademiji na kojem je i sama još uvijek student
- diplomski rad** rad koji student radi nakon polaganja svih ispita. Nakon što odbrani diplomski rad, student i zvani no sti e zvanje za koje se školovao. Na ve ini fakulteta diplomski ne prelazi veli inu od 15 do 20 kartica (jedna kartica = 1800 slova ili brojeva, bez praznih mjesta). Student sam bira profesora kod kojeg e raditi diplomski rad kao i samu temu rada
-
- hospitacija** obaveza koju imaju studenti koji se školuju za rad u prosvjeti. Hospitacija uklju uje pripremu i samostalno održavanje jednog nastavnog asa u srednjoj ili osnovnoj školi po izboru predmetnog profesora. Ovu obavezu imaju svi studenti završnih godina
-
- indeks** knjižica u koju profesori upisuju ocjene i u kojoj studentska služba ovjerava upis u sve godine studija
-
- kolokvij** naziv za više manjih pismenih ispita koji se u okviru nekog predmeta održavaju mimo ustaljenih rokova. Student koji je položio sve kolokvije biva oslobo en pismenog (ili eventualno usmenog) dijela ispita

minus ako student izostane sa nastave a naknadno ne predoči validno opravdanje (zdravstveno opravdanje izdano od strane Studentske poliklinike u Sarajevu), dobija jedan minus. Ako u jednom semestru student dobije više od tri minusa iz jednog predmeta, ne može dobiti potpis profesora i time gubi mogućnost polaganja ispita iz tog predmeta

opservacija obaveza koju imaju studenti koji se školuju za rad u prosvjeti. Opservacija uključuje posjetivanje zbirnica koje drugi, iskusniji profesori drže u svojim školama te njihovu metodološku analizu

parcijalni ispit cijeli ispit može biti podijeljen na više manjih dijelova (parcijalnih ispita)

paviljon studentski domovi u Nedžari i Bjelavama podijeljeni su u više dijelova (paviljona). Dom u Nedžari ima 3 paviljona (A, B i C), dok onaj na Bjelavama ima ukupno 9

prenošenje ispita svaki student može upisati narednu godinu ako ima najviše dva nepoložena ispita iz prethodne godine. U tom slučaju on «prenosi» dva ispita u slijedeću studijsku godinu

prijava prijava za ispit je poseban papir (A4 ili A5 formata) na kojem student upisuje svoje podatke i podatke o ispitu koji želi polagati. Student prijavu predaje na studentsku službu najkasnije 3 sedmice prije ispita. Prijava se kupuje na fakultetu

referentna literatura referentna literatura podrazumijeva knjige u bibliotekama koje se ne mogu posuditi niti iznositi iz biblioteke. Ovakva izdanja su obično označena crvenom trakom ili velikim slovom R

rektor osoba koja je na čelu univerziteta. Sadašnji rektor Univerziteta u Sarajevu je prof. dr. Hasan Muratović

revers revers je mali papir na koji studenti upisuju podatke o knjizi koju žele posuditi u biblioteci. Potrebne podatke o knjizi koju žele posuditi, studenti mogu pronaći u katalogu (spisku svih knjiga u biblioteci fakulteta)

semestar akademska godina je podijeljena u dva semestra - prvi (zimski) i drugi (ljetni). Oba semestra su jednako duga i traju nešto više od tri mjeseca (po 15 sedmica)

seminarski rad na veštinama fakulteta, student je dužan da u toku školovanja uradi i

preda najmanje jedan seminarski rad (veličine od 7 do 12 kartica). Student sam bira profesora kod kojeg će raditi rad, ali obično mora birati između većeg ponuđenih tema

skripta ispit se, pored glavnih knjiga, može spremati i iz tzv. skripti. Skripta je fotokopirana (rugično pisana ili otkucana) bilješka sa predavanja ili skraćeni pregled neke knjige. Skripte prave sami studenti i stoga iste znaju biti pune netačnih informacija. Iz tog razloga se preporučuje konsultiranje preporučenih literature

socijalni rok dodatni ispitni rok u oktobru na koji su mogli izlaziti samo oni studenti kojima je nedostajao jedan ispit za davanje uslova. Ovaj ispit je bio nepisano pravilo prethodnih godina, ali se u posljednje vrijeme nikad nije održao

Ovaj dodatni rok uopće više nije moguć na fakultetima/akademijama na kojima se nastava odvija u skladu sa odredbama Bolonjske deklaracije

žeton žeton je mali okrugli komad plastike sa ugraviranim logom Studentskog centra. Da bi student mogao jesti u restoranu studentskog doma, mora uz sebe imati žeton i najmanje jedan bon. Prilikom useljenja u dom, student dobije ključ od sobe, posteljinu, iskaznicu te gore pomenuti žeton. Bonovi se dobijaju posebno za svaki mjesec

Ovaj Vodi je napravljen u saradnji Op ine Centar (Sarajevo) i Udruženja mladih lingvista i prevodilaca u BiH

Ure iva ki tim:

ERMANA ŠETA, direktor Udruženja mladih lingvista i prevodilaca u BiH

SEMIR MEHADŽI , koordinator projekta

AMRA RUSTANOVI , asistent

ALMA ŠOVŠI , asistent

Izvori informacija:

- www.unsa.ba
- internet stranice fakulteta
- studentske službe fakulteta i akademija
- publikacije Op ine Centar („Ustanove u oblasti kulture“)
- WUS vodi za studente (SUS BIH) - dostupan je na http://www.sus.ba/ba/vo_publicacije.php
- Bolonjski proces (SUS BIH) - dostupan je na http://www.sus.ba/ba/vo_publicacije.php

PRILOZI

- Konkurs za upis na Univerzitet u Sarajevu
- Konkurs za dobijanje smještaja u domu
- Katalog trajanja studija
- Cjenovnik univerziteta
- Prijava za ispit (ispunjena)
- Privremena pravila studiranja



Udruženje mladih lingvista i prevodilaca u BiH

**Centar za mlade Čengić Vila - Youth House
Džemala Bijedića bb, 71 000 Sarajevo
lingvisti@lingvisti.ba, www.lingvisti.ba
061 502 671**